

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563) มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

A Curriculum Evaluation on Master Degree Program in Educational Administration
(Revised Curriculum B.E. 2020) Vongchavalitkul University

บุญญ์กัญญ์ จิระเพิ่มพูน* ชุตินา พรหมผุย** อำนาจ อยู่คำ*** และ พิเชษฐ์ พรหมผุย****

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*, **, ***

นักวิชาการอิสระ****

Bunkan Jirapermpoon* Chutima Prompourii** Amnat Yukham*** and Phichet Prompourii****

Faculty of Education Vongchavalitkul University*, **, ***

Independent Scholar****

Corresponding author E-mail: Bunkan_jir@vu.ac.th

(Received: April 5, 2024; Revised: April 28, 2024; Accepted: May 14, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตามกรอบ CIPP Model และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ผู้ให้ข้อมูล 163 คน ประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอน จำนวน 15 คน นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 46 คน ศิษย์เก่า จำนวน 70 คน และผู้ใช้นบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ที่ประยุกต์มาจากการทบทวนวรรณกรรม และหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการประเมินทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านบริบท ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอน และศิษย์เก่า มีการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษา ปัจจุบันมีการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) แนวทางการพัฒนาหลักสูตร 4 ด้าน คือ (1) ด้านบริบท: ควรปรับเนื้อหาวิชาให้ทันสมัยให้ส่งเสริมความเป็นผู้บริหารในยุคการเปลี่ยนแปลงให้มากขึ้น (2) ด้านปัจจัยนำเข้า: ควรส่งเสริมให้นักศึกษาใช้เทคโนโลยีในการเรียนแบบใหม่ๆ มีระบบการสนับสนุนการเรียน ควรมีสื่อการสอนที่หลากหลาย และทันสมัย (3) ด้านกระบวนการ : อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกคนควรมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารหลักสูตร ร่วมคิด ร่วมทำและทำงานเป็นทีม ควรจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย และการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ให้สูงขึ้น จัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้นักศึกษาสามารถเลือกที่ปรึกษาได้อย่างอิสระและเหมาะสม และ (4) ด้านผลผลิต: ควรมีการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา ทั้งด้านวิชาการและเพิ่มทักษะวิชาชีพทางการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ: ซิปป์โมเดล, การประเมินหลักสูตร, ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, การบริหารการศึกษา

Abstract

This research aims to (1) assess the Master of Education Program in Educational Administration in accordance with the CIPP Model framework and (2) investigate the development guidelines for the Master of Education Program in Educational Administration. The total number of participants was 163, including 15 full-time lecturers/instructors, 46 final-year Master of Education Program in Educational Administration students enrolled in the 2022 academic year, 70 alumni, and 32 graduates of the Master of Education Program in Educational Administration who graduated in the 2022 academic year. The research instruments consisted of semi-structured interview forms and questionnaires that were devised following a literature review and thoroughly validated for content. Content validity was evaluated by three specialists. The reliability of the questionnaire was 0.92, and the index of consistency (IOC) ranged from 0.67 to 1.00. The frequency, percentage, mean, and standard deviation were the statistical measures employed for data analysis. Interview documents were examined to assess qualitative data.

The research results reveals that the regular lecturers/instructors and alumni evaluated the appropriateness at a high level, while the current students evaluated the appropriateness at the highest level when the content was analyzed and presented descriptively. This scenario was the case in all four aspects: context, contextual aspect, process aspect, and output aspect. 2. The guidelines for curriculum development in four aspects are as follows: (1) Context aspect: Course content should be updated to reflect the current era in order to better prepare executives for the challenges of change. (2) Input component: It is recommended that students be encouraged to utilize modern instructional media, be provided with a learning support system, and be provided with new learning technologies. (3) The process aspect: It is imperative that all regular lecturers engage in the curriculum administration process, collaborate, and operate as a cohesive team. Activities should be organized to enhance English language proficiency, and a diverse array of teaching and learning methods should be implemented. An advisor system should be established to enable students to select advisors who are suitable and free. And (4) Output aspect: The teaching and learning management process should be enhanced to enhance student characteristics in terms of both academics and professional skills in educational administration.

Keywords: CIPP Model, Course Evaluation, Master of Education, Educational Administration

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม ทั้งในระดับชาติและระดับโลก โดยเฉพาะองค์การทางการศึกษา การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ต้องเชื่อมโยงกับแนวคิดอันเป็น กระแสการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 เน้นให้ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มี คุณภาพทุกระดับโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้นำแนวคิดการศึกษาที่เชื่อมโยงกับ เศรษฐกิจมาพัฒนาเป็นแผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี (พ.ศ. 2551-2565) สู่การปฏิบัติด้วยการกำหนดเป็นมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2565 ครอบคลุมมิติด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล นำไปสู่การคาดหวังผลลัพธ์ คือ การบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เป็นไปตามมาตรฐานโดยเฉพาะมาตรฐาน

การอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 อันจะนำไปสู่การได้รับการยอมรับในด้านมาตรฐานและคุณภาพจากสาธารณชน และให้การยอมรับว่าการบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้มาตรฐานในด้านผลลัพธ์ของผู้เรียน ทั้งนี้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2565) ว่าด้วยเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 ที่ประกาศให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2565 เป็นต้นไป

ปัจจุบันเป็นโลกยุคดิจิทัลเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภาคการศึกษาจึงต้องปรับตัวให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่กระบวนการผลิตและพัฒนาคนให้มีทักษะความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพ หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในฐานะที่เป็นหลักหรือหัวใจของการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน และมีความสำคัญต่อผู้บริหารการศึกษาและผู้ร่วมจัด ในฐานะที่เป็นกรอบการกำหนดนโยบายทางการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของหลักสูตรตลอดจนการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการส่งเสริมและควบคุมคุณภาพการศึกษา (มารุต พัฒนาผล, 2562) เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 (ราชกิจจานุเบกษา, 2565) ได้กล่าวถึง หลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอก จะต้องมุ่งเน้นการพัฒนา นักวิชาการและนักวิชาชีพ ที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหา ความรู้ใหม่ได้อย่างมีอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จริยธรรมความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ทั้งนี้ ในระดับปริญญาโท มุ่งให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสร้างและประยุกต์ใช้ ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาและสังคม ในขณะที่ระดับปริญญาเอก มุ่งให้มีความสามารถในการค้นคว้าวิจัยเพื่อสร้างสรรค์สร้างองค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางาน สังคม ประเทศ และประชาคมโลก

ดังนั้นการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นต้องปรับปรุงให้ก้าวล้ำหน้าหรืออย่างน้อยให้ก้าวทันโลกทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งการสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณค่า (Valued Product) อันเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จึงได้มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558) เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้ มาตรฐานตามปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยรูปแบบการประเมินยึดตามแนวคิด Stufflebeam (1971, อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2564) ที่เรียกว่า CIPP Model ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) บริบท (Context): การประเมินบริบทเน้นที่การวางแผน การจัดการหลักสูตร ออกแบบหลักสูตรตามปรัชญา วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) ปัจจัยนำเข้า (Input): การประเมินข้อมูลเข้าเน้นที่การออกแบบและการเตรียมความพร้อมของหลักสูตร 3) กระบวนการ (Process): การประเมินกระบวนการเน้นที่การดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร เน้นการปฏิบัติ และการบริหารหลักสูตร และ 4) ผลผลิต (Product): การประเมินผลผลิตเน้นที่ผลลัพธ์ที่ได้จากหลักสูตร คือ มหาบัณฑิต รวมถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร CIPP Model จึงสามารถประเมินหลักสูตรว่าได้ดำเนินการที่กำหนดไว้หรือไม่ หากพบปัญหาจะได้เป็นตัวสะท้อนและสามารถนำมาแก้ไขหลักสูตรให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 ต่อไป

ดังนั้นปีการศึกษา 2565 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563) จึงดำเนินการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย เพื่อผลิตและพัฒนาคนตอบสนองตามความต้องการของสังคมและนโยบายที่เปลี่ยนแปลง โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

ให้มีคุณภาพและได้ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ได้แก่ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skill) 3) จริยธรรม (Ethics) และ 4) ลักษณะบุคคล (Character) เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ทันสมัยเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทในสังคมปัจจุบันและรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และพร้อมใช้ในปีการศึกษา 2568 นำไปสู่กระบวนการผลิตมหาบัณฑิต ทางด้านการบริหารการศึกษามีวิสัยทัศน์ กว้างไกล มีความรู้ ความสามารถทั้งในด้านวิชาการตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาของคุรุสภา (ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556, 2565) ดังนั้นมาตรฐานการปฏิบัติงาน, มาตรฐานการปฏิบัติตน, มาตรฐานความรู้ และมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม อันดีที่จะสร้างคุณค่าและความเจริญก้าวหน้าแก่สังคมท้องถิ่นและประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

2.1 เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2568) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

3. วิธีดำเนินการวิจัย

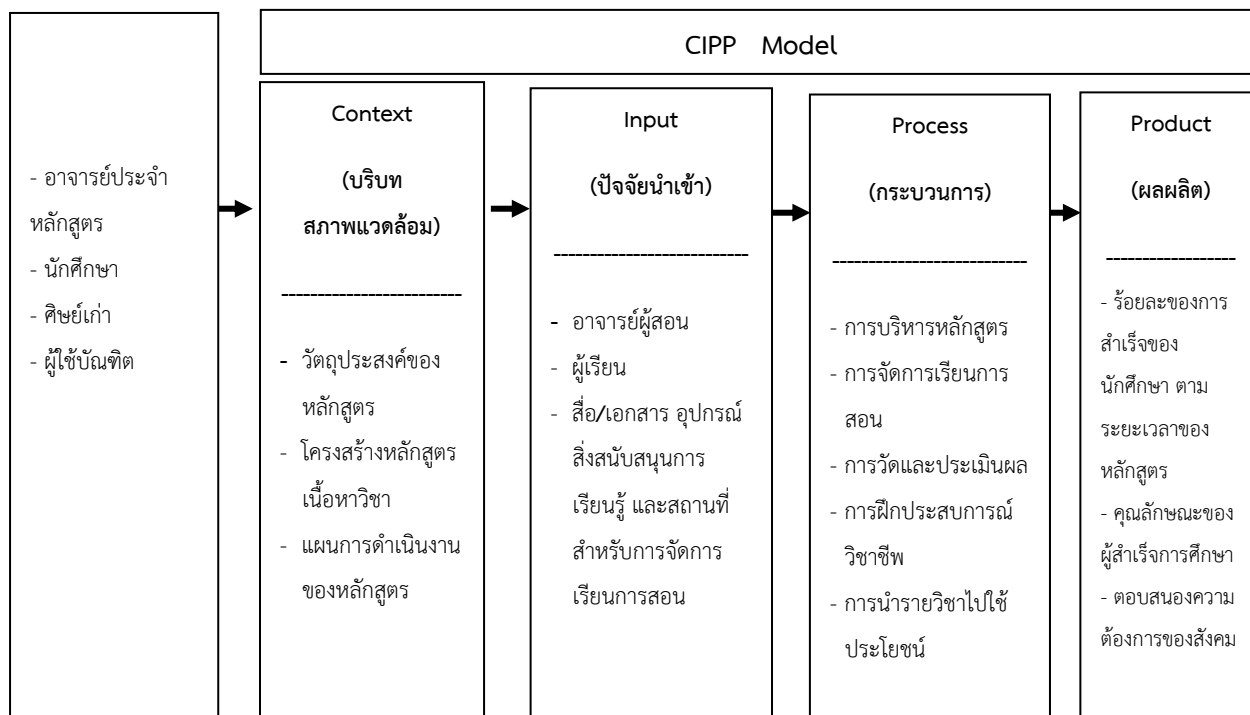
3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ยึดหลักตามแนวคิดการประเมินตามแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam (1971, อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2564) โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context: C) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input: I) ด้านกระบวนการ (Process: P) และด้านผลผลิต (Product: P)

3.2 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 ศิษย์เก่า และผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2565 ตามจำนวนนักศึกษาที่จบในปีการศึกษา 2565

3.3 ผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งหมด 163 คน ประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอน จำนวน 15 คน นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 46 คน ศิษย์เก่า จำนวน 70 คน และผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2565 จำนวน 32 คน

3.4 ตัวแปรต้น คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์สอน เพศ ปีที่สำเร็จการศึกษา

3.5 ตัวแปรตาม คือ การประเมินหลักสูตรตามแบบ CIPP Model เป็นรูปแบบการประเมินอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ ไม่เน้นการวิเคราะห์จุดใดจุดหนึ่ง ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจในการตัดสินใจคุณค่าของหลักสูตร ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3.6 ประโยชน์ที่ได้รับ จะได้ข้อมูลสารสนเทศไปใช้เป็นแนวทางการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2563) คณะศึกษาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

3.7 เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.7.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ประยุกต์มาจากการทบทวนวรรณกรรม และหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยนำประเด็นคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะตามประเด็นที่สอบถาม พบว่าข้อคำถามทั้ง 25 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.92 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อคุณภาพหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ สำหรับผู้ใช้บัณฑิตประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565

3.7.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเดินทางเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งรูปแบบเอกสาร และ Google Form และติดตามการตอบแบบสอบถามภายใน 60 วัน หลังจากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง ครบถ้วนของแบบสอบถาม โดยได้รับการตอบกลับมาจำนวนทั้งหมด 163 ชุด จาก 219 ชุด คิดเป็นร้อยละ 74.43 วิเคราะห์ข้อมูล

เชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในเชิงพรรณนา: ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ ผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2565 จำนวน 32 คน

3.8 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

3.8.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.8.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อคุณภาพหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลทั้งโดยภาพรวม และรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

3.8.3 วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้สถิติเชิงพรรณนา: ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และศิษย์เก่า

3.8.4 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากผลการสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิต โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อสรุปในเชิงพรรณนา

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล จำแนกตามรูปแบบการประเมินหลักสูตร 4 ด้าน สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสัดส่วนที่ตอบได้ตามลำดับคือ ศิษย์เก่า จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 42.95 รองลงมา คือ นักศึกษา จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 28.22 ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 19.63 และอาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20

4.1.1 ผลการประเมินหลักสูตร ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1) อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอนที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในภาพรวมแต่ละด้าน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านบริบท (Context) การดำเนินงานหลักสูตร	4.27	0.57	มาก
2. ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร (Input)	4.36	0.48	มาก
3. ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร (Process)	4.38	0.54	มาก
4. ด้านผลผลิต (Product) การพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา	4.45	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณภาพหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านผลผลิตการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.54) ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.48) และด้านบริบทการดำเนินงานหลักสูตร ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.57)

2) นักศึกษา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในภาพรวมแต่ละด้าน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านบริบท (Context) การดำเนินงานหลักสูตร	4.73	0.36	มากที่สุด
2. ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร (Input)	4.57	0.45	มากที่สุด
3. ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร (Process)	4.70	0.41	มากที่สุด
4. ด้านผลผลิต (Product) การพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา	4.71	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อคุณภาพหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านบริบทการดำเนินงานหลักสูตร ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.36) ด้านผลผลิตการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.37) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.41) และด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.45)

3) ศิษย์เก่า

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของศิษย์เก่าที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในภาพรวมแต่ละด้าน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านบริบท (Context) การดำเนินงานหลักสูตร	4.60	0.44	มากที่สุด
2. ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร (Input)	4.48	0.43	มาก
3. ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร (Process)	4.56	0.55	มากที่สุด
4. ด้านผลผลิต (Product) การพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา	4.60	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่าศิษย์เก่ามีความคิดเห็นต่อคุณภาพหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านบริบทการดำเนินงานหลักสูตร ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.44) ด้านผลผลิตการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.50) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.55) ส่วนด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.43)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอนนักศึกษา และศิษย์เก่า ในการปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563) ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 4 ข้อเสนอแนะผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการปรับปรุงหลักสูตร ด้านบริบทการดำเนินงานหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร และด้านผลผลิต การพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders)	สรุปข้อเสนอแนะ
อาจารย์ประจำหลักสูตร/ อาจารย์ผู้สอน	1. ปรับรายวิชาให้ทันสมัย 2. อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกคนควรมีส่วนร่วมในการบริหาร ร่วมคิด ร่วมทำ และทำงานเป็นทีม
นักศึกษา	1. อยากให้มีสื่อการสอนที่หลากหลายและทันสมัย 2. ควรมีคู่มือนักศึกษา เพื่อทราบรายละเอียดวิชา โครงสร้างหลักสูตร เกณฑ์การสำเร็จที่ชัดเจน 3. อยากให้มีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ เช่น Online Onsite ตามเนื้อหาแต่ละรายวิชา และกิจกรรมการเรียนรู้ 4. มีกิจกรรมเสริมความเป็นผู้บริหารที่ตอบมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหาร และตอบสนองตามความต้องการของสังคมมากยิ่งขึ้น 5. ส่งเสริมให้นักศึกษาใช้เทคโนโลยีในการเรียนแบบใหม่ๆ 6. มีระบบการสนับสนุนการเรียน รวมถึงเจ้าหน้าที่คอยบริการ/อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน ทั้งด้าน อาคาร สถานที่ ด้านวิชาการ ด้านการเงิน การทะเบียน ให้นักศึกษาสามารถดำเนินการได้สะดวกรวดเร็ว ทันเวลา
ศิษย์เก่า	1. ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษที่สูงขึ้น 2. จัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ให้นักศึกษาสามารถเลือกที่ปรึกษาได้อย่างอิสระและเหมาะสม 3. ปรับเนื้อหาในการเรียน ให้ส่งเสริมความเป็นผู้บริหารในยุคการเปลี่ยนแปลงให้มากขึ้น

ผลการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในเชิงพรรณนา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) คณะศึกษาศาสตร์ ควรทำ MOU ในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และความร่วมมือด้านอื่นๆ ในทางการศึกษา
- 2) เสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้มากขึ้นและเน้นการปฏิบัติ โดยเฉพาะ ทักษะการสื่อสาร/ ทักษะการทำงานเป็นทีม/ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ/ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล/ ทักษะการใช้ภาษา/ ทักษะการแก้ปัญหา
- 3) ด้านความรู้ความสามารถ ที่ควรส่งเสริมเพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารในอนาคต ได้แก่ ด้านการบริหาร วิชาการรูปแบบที่ทันสมัย การบริหารที่สุจริตโปร่งใส ความสามารถด้านการตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นจริง และเป็นตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับทางกฎหมาย
- 4) ด้านคุณลักษณะ ได้แก่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการนำสิ่งใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารมีความกระตือรือร้น อดทน อดกลั้น เสียสละ ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ความเป็นผู้ประกอบการ กล้าคิด กล้าตัดสินใจเพื่อบรรลุผลอย่างชนะ-ชนะ (Win-Win) ทันโลก ทันเหตุการณ์ มีกิริยามารยาทที่ดี มีสัมมาคารวะ คิดบวก (Positive Thinking) มีจิตใจที่มั่นคง

5) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ ซื่อสัตย์ มีวินัย มีพรหมวิหาร 4 สัปปุริสธรรม 7 อิทธิบาท 4 หลักธรรมาภิบาล และจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหาร

4.2 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2568) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ผลการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สรุปความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งครอบคลุมผลลัพธ์การเรียนรู้ของตามมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) จริยธรรม (Ethics) และ ลักษณะบุคคล (Character) ได้ดังนี้

1) เสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้มากขึ้นและเน้นการปฏิบัติ โดยเฉพาะทักษะการสื่อสาร/ ทักษะการทำงานเป็นทีม/ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ/ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล/ ทักษะการใช้ภาษา/ ทักษะการแก้ปัญหา

2) ด้านความรู้ ความสามารถ ที่ควรส่งเสริมเพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารในอนาคต ได้แก่ ด้านการบริหาร วิชาการรูปแบบที่ทันสมัย การบริหารที่สุจริต โปร่งใส ความสามารถด้านการตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นจริง และเป็นตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับทางกฎหมาย

3) ด้านคุณลักษณะ ได้แก่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการนำสิ่งใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารมีความกระตือรือร้น อดทน อดกลั้น เสียสละ ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ความเป็นผู้ประกอบการ กล้าคิด กล้าตัดสินใจเพื่อบรรลุผลอย่างชนะ-ชนะ (win-win) ทนโลก ทนเหตุการณ์ มีกิริยามารยาทที่ดี มีสัมมาคารวะ คิดบวก (positive thinking) มีจิตใจที่มั่นคง และ 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ ความมีวินัย มีพรหมวิหาร 4 สัปปุริสธรรม 7 อิทธิบาท 4 หลักธรรมาภิบาล และจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหาร

5. สรุปและอภิปรายผล

ผลจากการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) ได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา ศิษย์เก่า และผู้ใช้บัณฑิต เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2568) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล สามารถนำมาอภิปรายผลได้ตามประเด็นการประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน โดยอาจารย์มีความเห็นว่าทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านผลผลิตการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.54) ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.48) และด้านบริบทการดำเนินงานหลักสูตร ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.57) ส่วนนักศึกษา และศิษย์เก่า มีความเห็นเหมือนกันว่าทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านบริบทการดำเนินงานหลักสูตร ด้านผลผลิตการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร และด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร จะเห็นว่าอาจารย์มีมุมมองที่แตกต่างจากนักศึกษา และศิษย์เก่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ สังเคราะห์และออกแบบหลักสูตร อีกทั้งเป็นผู้ออกแบบการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร และมองเห็นผลลัพธ์ในภาพรวมที่เกิดขึ้นในตัวนักศึกษาที่มีการพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 จนสำเร็จการศึกษา จึงมีการประเมินว่ามีความเหมาะสมเป็นอันดับแรก ส่วนด้านบริบทการดำเนินงานของหลักสูตรมีความเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในอันดับสุดท้าย อาจเนื่องมาจากการที่หลักสูตรได้ใช้มานาน และในปัจจุบันเป็นยุคดิจิทัลเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรเกิดความ

ล้ำสมัย ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และจะเปลี่ยนแปลงไปอีกในอนาคต ควรต้องปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบท ความต้องการของสังคมและประเทศชาติ และเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณประภา เอี่ยมฤทธิ์ และคณะ (2563) ที่ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรสาขาวิชาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา: แนวทางการพัฒนาหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1-4 มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนผู้ดูแลการฝึกงาน ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน มีความเห็นว่า ด้านบริบทควรปรับตัวสู่ประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหาวิชาเอกของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการตามตลาดแรงงานและผู้ใช้บัณฑิต โดยเพิ่มรายวิชาที่ทันสมัย และส่งเสริมทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ด้านปัจจัยนำเข้าควรเพิ่มทรัพยากรสารสนเทศประกอบการเรียนการสอนที่เป็นต่างประเทศมากขึ้นและเพิ่มการประชาสัมพันธ์หลักสูตรในเชิงรุก ด้านกระบวนการควรปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติงานและมุ่งเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด ส่วนด้านผลผลิตหลักสูตรควรมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้นำ มีทักษะการสื่อสารที่ดี และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์การปฏิบัติงานจริงได้ ส่วนนักศึกษาและศิษย์เก่า มีความเห็นเหมือนกันว่าทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาวิชาเรียน มีความน่าสนใจ รวมทั้งความมีชื่อเสียงของคณะศึกษาศาสตร์ชื่อเสียงของศิษย์เก่า และที่สำคัญคือ ตรงความต้องการของนักศึกษา สังคม และชุมชน มีการสร้างประสบการณ์จริงโดยการให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมทั้งทางวิชาการ กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และการฝึกประสบการณ์การบริหาร โดยการฝึกปฏิบัติงานจริงในหน่วยงานทางการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดไว้และครูสภาให้การรับรองเมื่อจบหลักสูตรแล้วสามารถนำคุณวุฒิไปขอรับใบประกอบวิชาชีพผู้บริหารจากครูสภาได้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์ (2560) ที่ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการประเมินหลักสูตรพบว่าด้านบริบทอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ประจำหลักสูตรให้ความเห็นว่าการดำเนินการหลักสูตรด้านบริบทในภาพรวมมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศและของมหาวิทยาลัย มหบัณฑิตและนักศึกษา มีความเห็นว่าการประเมินหลักสูตรด้านบริบทในภาพรวมและรายด้าน มีความเหมาะสมสอดคล้องในระดับมากที่สุด

ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ได้พิจารณาอภิปรายผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร ตามรูปแบบของ CIPP ดังต่อไปนี้

1) ด้านบริบท (Context: C) อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอน ให้ความเห็นต่อด้านบริบทการดำเนินงานของหลักสูตรอยู่ในระดับมากด้านบริบทการดำเนินงานหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.27, S.D. = 0.57) ซึ่งต่างจากนักศึกษาและศิษย์เก่า มีความเห็นต่อด้านบริบทการดำเนินงานหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยที่อาจารย์ นักศึกษา และศิษย์เก่าประเมินให้ต่ำสุด ได้แก่ เนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตร (ในภาพรวม) ทันสมัย ตามความต้องการของวิชาชีพทางการบริหารการศึกษา มีกิจกรรมเสริมความเป็นผู้บริหาร ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสมรรถนะต่าง ๆ ในการประกอบวิชาชีพทางการบริหารการศึกษา และแผนการจัดการศึกษา มีการเรียงลำดับรายวิชาอย่างเหมาะสม แสดงให้เห็นว่า ด้านบริบทการดำเนินงานของหลักสูตรควรมีการปรับปรุง ประเด็นเนื้อหาวิชา แผนการเรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้ทันสมัย ทันโลกทันเหตุการณ์อย่างสอดคล้องกันเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตรในกระบวนการต่อไปซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิดา เทพหินลับ และคณะ (2567) ที่ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยา ผลการประเมินหลักสูตร พบว่า นิสิตไม่มีโอกาสเลือกเรียนในรายวิชาที่สนใจ และ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ด้านเนื้อหา ควรมีการออกแบบเนื้อหาให้มีความทันสมัย ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ควรออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความ

หลากหลาย ผสมผสานกับเทคนิค วิธีการสอนที่เหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียนและเนื้อหาของรายวิชา ใส่สื่อการสอนที่มีความหลากหลายและเข้าถึงได้ง่าย ด้านผู้สอน ควรมีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของรายวิชา มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input: I) อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอนและศิษย์เก่ามีการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งต่างจากนักศึกษาที่ประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ประเด็นที่มีการประเมินต่ำสุดตามความคิดเห็นของอาจารย์ คือ อาจารย์ใหม่ได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.96) ส่วนประเด็นที่นักศึกษาและศิษย์เก่าประเมินต่ำสุดคือ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เชื้อต่อการใช้งานได้สะดวกรวดเร็ว แสดงให้เห็นว่า ด้านปัจจัยนำเข้า สิ่งที่ต้องปรับปรุง คือ การอบรมพัฒนาอาจารย์ รวมถึงการอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา และศิษย์เก่า เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งเมื่อทรัพยากร สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หรือระบบสารสนเทศของมหาวิทยาลัยมีความพร้อม ก็จะส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเร็จ อ่อนสัมพันธุ์ (2560) ที่ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ประจำหลักสูตรให้ความเห็นว่า ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการตามหลักสูตรมีความเพียงพอ เหมาะสม มีความพร้อมสูง นักศึกษาและมหาบัณฑิตมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนนักศึกษา และศิษย์เก่า มีการประเมินในประเด็น สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เชื้อต่อการใช้งานได้สะดวกรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งเป็นประเด็นด้านทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการส่งเสริมการเรียนรู้ เช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่า ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ที่ควรปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในหลักสูตร คือ ทรัพยากรด้านสื่อ เทคโนโลยี ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เชื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3) ด้านกระบวนการ (Process: P) อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และศิษย์เก่า มีการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อาจารย์ประเมินในประเด็นการกำกับและติดตามการจัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาตามแบบ มคอ.5 ภายใน 30 วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอน ให้ครบทุกรายวิชา ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.68) และการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน มคอ.3 อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.68) ว่ามีความเหมาะสมต่ำสุด ส่วนนักศึกษาประเมินในประเด็นการกำกับ ติดตาม ดูแล ส่งเสริมเพื่อความพร้อมในการสำเร็จการศึกษา ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.58) ว่ามีความเหมาะสมต่ำสุด และศิษย์เก่าประเมินในประเด็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ทันสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.74) วิธีการวัดประเมินผลการเรียน มีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และกิจกรรมการเรียนการสอนของรายวิชา ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.70) เหมาะสมต่ำสุด แสดงให้เห็นว่าด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร ควรจะมีระบบการกำกับติดตามทั้งการดำเนินงานของอาจารย์ และการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา รวมถึงปรับปรุงระบบการเรียนการสอนให้ทันสมัย ประยุกต์กิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในยุค ดิจิทัลเทคโนโลยี สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณประภา เอี่ยมฤทธิ์ และคณะ (2563) ที่ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรสาขาวิชาสารสนเทศศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา : แนวทางการพัฒนาหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1-4 มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนผู้ดูแลการฝึกงาน ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีความเห็นว่า ด้านกระบวนการ ควรปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นฝึกปฏิบัติงาน มุ่งเน้นกิจกรรมการเรียนการสอน ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิด

4) ด้านผลผลิต (Product: P) อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และศิษย์เก่า มีการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ประเมินในประเด็นการจัดการเรียนการสอนมีการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ว่าเหมาะสมต่ำสุด โดยเฉพาะคุณลักษณะด้านทักษะวิชาชีพทางการบริหารการศึกษา และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งแตกต่างจากนักศึกษาและศิษย์เก่า โดยนักศึกษามีการประเมินด้านการจัดการเรียนการสอนมีการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.37) โดยเฉพาะด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.49) และด้านการสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.58) ว่าเหมาะสมต่ำสุด ศิษย์เก่าประเมินในประเด็นการจัดการเรียนการสอนมีการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.52) ต่ำสุด แสดงให้เห็นว่า ด้านผลผลิต ควรมีการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา ทั้งทักษะวิชาชีพทางการบริหารการศึกษา ทักษะทางปัญญา ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณประภา เอี่ยมฤทธิ์ และคณะ (2563) ที่ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรสาขาวิชาสารสนเทศศึกษามหาวิทยาลัยบูรพาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1-4 มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนผู้ดูแล การฝึกงานผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน มีความเห็นว่าด้านผลผลิตหลักสูตร ควรมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้นำ มีทักษะการสื่อสารที่ดี และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ การปฏิบัติงานจริงได้

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 หลักสูตรควรปรับรายวิชาและเนื้อหาให้ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการศึกษาที่จะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกคนควรมีส่วนร่วมในการบริหาร ร่วมคิด ร่วมกันทำงานเป็นทีม

6.1.2 ควรปรับปรุงสื่อการสอนให้มีความหลากหลาย สอดคล้องตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาของคุรุสภา เพื่อทำให้ได้หลักสูตรที่ทันสมัยเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทในสังคมปัจจุบันสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ, ควรมีคู่มือนักศึกษา เพื่อทราบรายละเอียดวิชา โครงสร้างหลักสูตร เกณฑ์การจบที่ชัดเจนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ เช่น Online Onsite ตามเนื้อหาแต่ละรายวิชา และกิจกรรมการเรียนรู้, ส่งเสริมให้นักศึกษาใช้เทคโนโลยีในการเรียนแบบใหม่ ๆ, มีระบบการสนับสนุนการเรียน รวมถึงเจ้าหน้าที่คอยบริการ/อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน ทั้งด้าน อาคาร สถานที่ ด้านวิชาการ ด้านการเงิน การทะเบียน ให้นักศึกษาสามารถดำเนินการได้สะดวก รวดเร็ว ทันเวลา, ควรจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ให้นักศึกษาสามารถเลือกที่ปรึกษาได้อย่างอิสระและเหมาะสม, ควรปรับเนื้อหาในการเรียน ให้ส่งเสริมความเป็นผู้บริหารในยุคการเปลี่ยนแปลงให้มากขึ้น, หลักสูตรควรจัดกิจกรรมเสริมความเป็นผู้บริหารที่ตอบมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารมากยิ่งขึ้นและเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้มากขึ้นและเน้นการปฏิบัติ ควรส่งเสริมความรู้ ความสามารถให้กับนักศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารในอนาคต โดยเฉพาะด้านการบริหารวิชาการรูปแบบที่ทันสมัย การบริหารที่สุจริต โปร่งใส ความสามารถด้านการตัดสินใจ บนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นจริง และเป็นตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับทางกฎหมาย

6.1.3 ด้านคุณลักษณะที่ควรส่งเสริม ได้แก่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการนำสิ่งใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหาร มีความอดทน อดกลั้น เสียสละ ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น กล้าคิด กล้าตัดสินใจเพื่อบรรลุผลอย่างชนะ-ชนะ (win-win) ทันโลก ทันเหตุการณ์ มีกิริยา มารยาทดี มีสัมมาคารวะ มีจิตใจที่มั่นคงและคิดบวก

6.1.4 ด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ควรส่งเสริม ได้แก่ ความมีวินัย พรหมวิหาร 4 อิทธิบาท 4 สัมปยุตธรรม 7 หลักธรรมาภิบาล และจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหาร เป็นต้น

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ควรเน้นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพมากขึ้น รวมทั้งเพิ่มจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกสำหรับการนำไปปรับปรุงหลักสูตรได้ครอบคลุมตามความต้องการ

6.2.2 ใช้รูปแบบการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) ร่วมกับการใช้รูปแบบซีบีपी และควรมีการศึกษารูปแบบการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาในรูปแบบอื่นๆ

7. เอกสารอ้างอิง

ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556. (2556, 4 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 130 ตอนที่ 330.

หน้า 65-71.

ชลธิชา เทพหินลับ, น้ำเงิน จันทรมณี, นรินธน์ นนทมาลย์, อาภาพรรณ ประทุมไทย, นริศรา เสือคล้าย, วรณการ พรประเสริฐ, กัลวรา ภูมิลา, สุมิตรา อินทะ และณัฐพงษ์ พรหมวงษ์. (2567). การประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนหมวดวิชาชีพศึกษาทั่วไป ของมหาวิทยาลัยพะเยา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิตระดับปริญญาตรี. *สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์*, 11(1), 14-25. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sikkha/article/view/260434/181583>

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. สุวีริยาสาส์น.

ประกาศคณะกรรมการการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. (2566, 9 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 212. หน้า 35-36.

มารุต พัฒนาผล. (2562). *แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร*. ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วรรณประภา เอี่ยมฤทธิ์, อัครา ธรรมมาสถิตกุล, ปริญญ์ วรวิโชคิต, ศนิหทัย เว็ลล์ และสมฤทัย ชีรเรืองสิริ. (2563).

การประเมินหลักสูตรสาขาวิชาสารสนเทศศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา: แนวทางการพัฒนาหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการ. *อินฟอร์เมชัน Information*, 27(2), 121-140.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2564). *ทฤษฎีการประเมิน* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). *เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558*. วงศ์สว่างพับลิชชิง แอนด์ พรินติ้ง.

สำเริง อ่อนสัมพันธ์. (2560). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 9(1), 12-27.